

TALIANČINA
(-: U Ruksaka :-)
www.ruksak.sk

Pracovná (postupne doplňovaná) verzia
 mojich osobných študijných materiálov.
 = aktualizované 16.10.2017 =

Talianska gramatika

Grammatica italiana

Obsah Indice

Osobné zámená / Pronomi personali	3
Privlastňovacie zámená / Possessivi	3
Určitý a neurčitý člen / Articolo determinativo ed indeterminativo	3
Podstatné mená / Sostantivi	4
Prídavné mená / Aggettivi	5
Prítomný čas (indikatív) / Indicativo presente	5
Zdvorilostná forma / Forma di cortesia	6
Zvratné slovesá / Verbi riflessivi	6
Neosobná forma / Forma impersonale	6
Prítomný (priebehový) čas / Presente progressivo	7
„Chystať sa“ / „Stare per“	7
Rozkazovací spôsob / Imperativo	7
Minulý čas (blízky minulý, ukončený) / Passato prossimo	8
Minulý čas (nedokonalý) / Imperfetto	9
Passato prossimo o imperfetto con dovere, potere, volere	10
Predminulý čas / Trapassato prossimo	10
Dávny minulý čas / Passato remoto	10
Podmieňovací spôsob jednoduchý / Condizionale semplice	11
Podmieňovací spôsob zložený / Condizionale composto	11
Budúci čas jednoduchý / Futuro semplice	11
Budúci čas predchádzajúci (zložený) / Futuro anteriore	12
Konjunktív / Conjuntivo	12
Prítomný konjunktív / Conjuntivo presente	13
Minulý konjunktív / Conjuntivo passato	14
Konjunktív imperfetta / Conjuntivo imperfetto	14
Predminulý konjunktív / Conjuntivo trapassato	14
Porovnanie základných časov / Comparazione dei tempi elementari	15
Vyjadrovanie prítomnosti / Eloquio di presente	16
Vyjadrovanie minulosti / Eloquio di passato	17

Vyjadrovanie pádu v taliančine / Casi in italiano	17
Predložky / Preposizioni	17
Aký? / Come, che, quale?	18
Ten, pekný / Quello, bello	19
Veľa, málo, toľko, priveľa / Molto, poco, tanto, troppo	19
Krátenie vedľajších predmetných viet / Abbreviazione delle frasi...	19
Zápor / Negazione	19
Vzťažné zámená „che“, „cui“, „chi“, „il quale“ / Pronomi relativi	20
Zámená / Pronomi	21
Častica „ci“ / Particella „ci“	22
Častica „ne“ / Particella „ne“	23
Sloveso „andarsene“ a „farcela“ / Verbo „andarsene“ e „farcela“	23
Porovnávanie (komparatív = 2. stupeň) / Comparativo	24
Superlatív relatívny (3. stupeň) / Superlativo relativo	24
Superlatív absolútny / Superlativo assoluto	24
Nepравidelné stupňovanie / Comparazione irregolare	25
Základné číslovky, počítanie / Numerali cardinali, conto	25
Radové číslovky / Numerali ordinali	25
Žlomky, percentá, desatinné čísla / Frazioni, percentuali, numerali decimali	26
Váha, miera, objem / Peso, misura, capacità	26
Hodiny / Ore	27
Dátum, mesiace, dni v týždni / Data, mesi, giorni della settimana	27

Osobné zámená Pronomi personali

= **sloveso nemusí byť sprevádzané osobným zámenom** (osobné zámená sa pri slovesách používajú len pri zdôraznení osoby)

1. osoba	io	ja	noi	my
2. osoba	tu	ty	voi	vy
3. osoba	lui	on	loro	oni
	lei	ona	loro	ony
Vykanie	Lei	Vy		

= v spisovnej/knižnej taliančine sa pre 3. osobu používajú aj zámená **egli/ella** (osoby), **esso/essa** (veci) a v množnom čísle **essi/esse**

entrambi obaja/obe

obsah

Privlastňovacie zámená Possessivi

= **stoja väčšinou s určitým členom**

= **bez člena sú názvy blízkych príbuzných** (mio padre, mio figlio)

= názvy blízkych príbuzných sú s členom ak sú v množnom čísle (i miei figli), s prídavným menom (il mio piccolo fratello), zdrobneliny (la mia sorellina) so zámenom loro (il loro figlio)

Mužské (jednotné číslo):

il mio   **il nostro**
il tuo   **il vostro**
il suo   **il loro**

Ženské (jednotné číslo):

la mia   **la nostra**
la tua   **la vostra**
la sua   **la loro**

Mužské (množné číslo):

i miei   **i nostri**
i tuoi   **i vostri**
i suoi   **i loro**

Ženské (množné číslo):

le mie   **le nostre**
le tue   **le vostre**
le sue   **le loro**

obsah

Určitý a neurčitý člen Articolo determinativo ed indeterminativo

= **určitý člen** sa používa tam, kde **ide o osobu/vec známú, bližšie určenú**, o ktorej sa už hovorilo, alebo jej známosť vyplýva z kontextu alebo situácie

Určitý mužský

Jednotné číslo

il
l'
lo

Množné číslo

i
gli
gli

(**il** gatto, **i** gatti)

= začína spoluhláskou

(**l'** amico, **gli** amici)

= začína samohláskou

(**lo** studente, **gli** studenti, **lo** sport, **lo** zaino, **lo** psicologo, **gli** yogurt)

= začína s + spoluhláskou, začína z alebo gn

Určitý ženský

Jednotné číslo

la

Množné číslo

le

(**la** signora, **le** signore)

= začína spoluhláskou

I'   **le**   (I' isola, **le** isole)   = začína samohláskou

= **neurčitý člen** sa používa tam, kde **ide o osobu/vec neznámu, bližšie neurčenú**, o ktorej hovoríme prvý krát

Neurčitý mužský

Jednotné číslo   Množné číslo

un   **dei**   (un cane, **dei** cani)   = začína spoluhláskou
un   **degli**   (un albero, **degli** alberi)   = začína samohláskou
uno   **degli**   (**uno** studente, **degli** studenti, **uno** sport, **uno** zaino)

Neurčitý ženský

Jednotné číslo   Množné číslo

una   **delle**   (**una** casa, **delle** case)   = začína spoluhláskou
un'   **delle**   (un' isola, **delle** isole)   = začína samohláskou

Člen sa nepoužíva:

= u vlastných mien osôb a miest (Giorgio lavora a Roma.)

= v oslovení (Buongiorno professore.)

= v prísudku, ak ide o národnosť, titul, funkciu a pod. (Carlo è ceco.)

= v niektorých spojeniach s predložkou „in“ (vado in Italia in treno, lavora in banca, torniamo in albergo)

obsah

Podstatné mená (koncovky) Sostantivi (desinenze)

Mužské podstatné mená končiace na **-o** menia v množnom čísle koncovku na **-i**
 (il libro – i libri, il ragazzo – i ragazzi)

Ženské podstatné mená končiace na **-a** menia v množnom čísle koncovku na **-e**
 (la ragazza – le ragazze, la pizza – le pizze)

Koncovky ženského rodu uchovávajú vždy tvrdú výslovnosť **-che**
 (l' amica – le amiche, ceca – ceche)

Mužské i ženské podstatné mená končiace na **-e** menia v množnom čísle koncovku na **-i**
 (il ristorante – i ristoranti, la madre – le madri)

Ženské podstatné mená končiace na **-tà a -tù** sa v množnom čísle koncovku nemenia
 (la città – le città, la gioventù – le gioventù)

Mužské i ženské podstatné mená končiace na **-sco** majú v množnom čísle vždy tvrdú výslovnosť
 (il tedesco – i tedeschi, la tedesca – le tedesche)

Niektoré krátke, skrátene alebo prebraté podstatné mená nemenia v množnom čísle koncovku
 (la radio – le radio, la foto – le foto, il bar – i bar)

Podstatné mená končiace na **-ista** môžu byť mužské aj ženské. V mn. čísle sa už rody rozlišujú (-i/-e)
 (l' artista = umelec/umelkyňa, il/la dentista = zubár/zubárka)

Podstatné mená končiace na **-co** a **-go**

= ak je prízvuk na druhej slabike od konca, v množno čísle sa pridáva „h“ (il ceco – i ceci), okrem výnimiek (amici, nemici, porci, greci)

= ak je prízvuk na tretej slabike od konca, v množnom čísle sa „h“ nepridáva (tecnico – tecnici)

Na niektoré koncovky podstatných mien platia rôzne **výnimky**.

(la crisi – le crisi, la mano – le mani, l' uomo – gli uomini, il uovo – le uova, il dito – le dita, il braccio – le braccia, il labbro – le labbra)

= názvy miest sú vždy ženského rodu

= pred vlastným menom odpadáva koncové „e“ (signore - signor Neri, professore - profesor Rossi)

obsah

Prídavné mená (koncovky) Aggettivi (desinenze)

= prídavné mená ako prívlastok **stoja väčšinou za podstatným menom a zhodujú sa v rode a čísle** (vino rosso, studenti cechi, nuova scheda telefonica)

= pred podstatné meno sa dávajú tie prídavné mená, ktoré vyjadrujú nejakú stálu vlastnosť alebo majú prenesený význam, a väčšinou sa to týka prídavných mien ako bello, buono, cattivo, brutto, grande, piccolo... (il piccolo uomo – malý (nevýznamný) človek, l' uomo piccolo – malý človek (postavou))

Mužské prídavné mená končiace na **-o** menia v množnom čísle koncovku na **-i**

Prídavné mená končiace na **-co** a **-go**

= ak je prízvuk na druhej slabike od konca, v množno čísle sa pridáva „h“ (ceco – ce**chi**), okrem výnimiek (nemici, greci)

= ak je prízvuk na tretej slabike od konca, v množnom čísle sa „h“ nepridáva (tecnico – tec**nic**i)

Ženské prídavné mená končiace na **-a** menia v množnom čísle koncovku na **-e**

Koncovky ženského rodu si uchovávajú tvrdú výslovnosť (simpatica – simp**at**iche, lunga – lung**h**e)

Mužské i ženské prídavné mená končiace na **-e** menia v množnom čísle koncovku na **-i**

obsah

Prítomný čas (indikatív) Indicativo presente

Verbi regolari (pravidelné)

I. slovesná trieda

slovesá na **-are**

am**are**

am**o** am**iamo**

am**i** am**ate**

am**a** am**ano**

II. slovesná trieda

slovesá na **-ere**

ved**ere**

ved**o** ved**iamo**

ved**i** ved**ete**

ved**e** ved**ono**

III. slovesná trieda

slovesá na **-ire**

ap**ire**

ap**o** ap**iamo**

ap**i** ap**rite**

ap**e** ap**ono**

cap**ire** (-isco)

cap**isco**

cap**isci**

cap**isce**

cap**iamo**

cap**ite**

cap**iscono**

Verbi irregolare (nepravidelné)

andare (ísť)

v**ado**

v**ai**

v**a**

and**iamo**

and**ate**

v**anno**

stare (byť, mať sa)

st**o**

st**ai**

st**a**

st**iamo**

st**ate**

st**anno**

fare (robiť)

f**accio**

f**ai**

f**a**

f**acciamo**

f**ate**

f**anno**

= slovesá končiace na **-care** a **-gare** si zachovávajú stále tvrdú výslovnosť! Mení sa pravopis = vkladá sa písmeno „h“ (io cerco, tu cerchi, io pago, noi pag**hi**amo)

essere (byť)

so**no**

se**i**

è

si**amo**

si**ete**

so**no**

avere (mať)

ho

hai

ha

abb**iamo**

av**ete**

han**no**

volere (chcieť)

voglio
vuoi
vuole

vogliamo
volete
vogliamo

potere (môcť)

posso
puoi
può

possiamo
potete
possono

dovere (musieť)

devo
devi
deve

dobbiamo
dovete
devono

sapere (vedieť)

so
sai
sa

sappiamo
sapete
sanno

obsah

Zdvorilostná forma Forma di cortesia

= zdvorilostná forma (vykanie) sa tvorí **pomocou 3. osoby**

Lei è... Vy ste... (vykanie) jednotné číslo (3. osoba j. č.)
 voi siete... vy ste... množné číslo
 loro sono... vy ste... (veľmi formálne vykanie) množné číslo

Lei ha... Vy máte... (vykanie) jednotné číslo (3. osoba j. č.)
 voi avete... vy máte... množné číslo
 loro sono... vy máte... (veľmi formálne vykanie) množné číslo

obsah

Zvratné slovesá Verbi riflessivi

= skoro všetky talianske slovesá môžu mať zvratnú formu

= **v passate proximie majú všetky zvratné slovesá pomocné sloveso essere!**

alzarsi (vstať, nadvihnúť sa)**alzarsi** v minulom čase (passato prossimo)

mi alzo
ti alzi
si alza

ci alziamo
vi alzate
si alzano

mi sono alzato/a
ti sei alzato/a
si è alzato/a

ci siamo alzati/e
vi siete alzati/e
si sono alzati/e

Mi alzo sempre alle sei.Marta e Carlo **si vedono** ogni sabato.

= pri zložených slovesách sú dve možnosti:

Domani **mi devo alzare** presto.Domani **devo alzarmi** presto.

obsah

Neosobná forma Forma impersonale

= **si + sloveso v 3. osobe j. č.**

= **vyjadruje deje všeobecné, spoločné mnohým osobám**

Alle feste **si** canta e **si** balla. D´estate **si** beve più che d´inverno.

= so slovesami **essere** a **diventare** sa musí dať prídavné meno **do množného čísla!**

Quando **si è** nervosi **è** difficile dormire. Se **si** mangia troppo **si diventa** grassi.

= **ci + si + sloveso v 3. osobe j. č.** = pri zvratných slovesách

(In Italia **ci si** sposa sempre più tardi.)

obsah

Prítomný (priebehový) čas Presente progressivo

= práve teraz, v tomto momente

= **stare + gerundio** (sto cammin**ando**, sto scriv**endo**, sto part**endo**)

= **are/ando, ere/endo, ire/endo**

= niektoré slovesá sa tvoria podľa prvej osoby (bevo-bev**endo**, faccio-fac**endo**, dico-dic**endo**)

obsah

„Chystať sa“ „Stare per“

= niečo sa chystám spraviť hneď teraz, schyl'uje sa k niečomu (sto per arrivare, sta per piovere)

= **stare per + neurčitok**

obsah

Rozkazovací spôsob Imperativo

= používa sa pri dávaní príkazov alebo rád

= pri osobách tu, noi, voi je **väčšinou rovnaký tvar ako v oznamovacej vete**

Aprite la finestra, fa caldo!

Telefoniamo a Fabio!

Metti a posto quel libro!

Non telefoniamo a Marco!

= ale **v 2. osobe j. č. sa slovesá na -are končia -a**

Parla più lentamente che non capisco.

Scusa ma non posso venire con te oggi.

= ale **v 2. osobe j. č. sa pri negatívnom imperatívne používa neurčitok**

Non parlare così veloce che non capisco!

Non mettere a posto quel libro!

Non finire di studiare!

= slovesá **essere, avere, sapere** majú v 2. osobe nepravidelný tvar

essere	tu sii	voi siate
avere	abbi	abbiate
sapere	sappi	sappiate

= slovesá **andare, dare, fare, stare, dire** majú v 2. osobe j. č. nepravidelný (skrátенý) tvar

	tu
andare	va' /vai
dare	da' /dai
fare	fa' /fai
stare	sta' /stai
dire	di'

= v zdvorilostnej (formálnej) forme sa používa tvar prítomného konjunktívu (zámená sú vždy pred slovesom)

Lei am*i*/ved*a*/apr*a*...

Scusi, non fumi qui, per favore.
Prego signore, si accomodi.

Loro am*ino*/ved*ano*/apr*ano*

Signori, parlino più piano, per favore. (*Málo sa používa.*)

= s priamymi a nepriamymi zámenami a časticami „ci“ a „ne“ sa vždy sloveso spája

Andiamoci!
Guardali!
Ditemi!
Parlatene!

= pri nepravidelných slovesách andare, dare, fare, stare, dire sa v spojení so zámenami zdvojuje spájajúce písmeno (okrem -gli)

Da*mmi* una mano.
Di*mmi* tutto!
Va*cci* domani.
Di*gli* tutto.

= pri negatívnom imperatíve sú dve možnosti postavenia zámena

Allora non **lo** bere!
Allora non ber**lo**!

obsah

Minulý čas (blízky minulý, ukončený) Passato prossimo

- = **blízka minulosť** (včera, minulý týždeň...)
- = **ukončený dej** (vstúpil som, skončil, otvoril som...)
- = **essere/avere + prídavné minulé významového slovesa**
- = **are/ato** (parlare = parlato), **ere/uto** (sapere = saputo), **ire/ito** (finire = finito)

Pomocné sloveso AVERE (pri väčšine slovies)

= slovesá s avere končia vždy na **-o** (ho lavor**ato**, abbiamo scritt**o**)

= **priamy predmet** (chi? che cosa?)

(*ho studi**ato** italiano*)

= **nepriamy predmet** (a chi?)

(*Avevo telefon**ato** a Maria.*)

= **nedá sa dať predmet**

(*Stanotte **hai** russato!*)

= **pohyb sám o sebe, spontánna činnosť**

= viaggiare, ballare, lavorare, dormire...

Pomocné sloveso ESSERE

= slovesá končia na **-o/a, i/e** (**sono** arrivato/a, **siamo** arrivati/e)

= **zvrtné slovesá**

(**mi sono** lavato)

- = **ak nie je priamy predmet** (questa borsa **è costata** molto)
- = **slovesá pohybu (= smer, cieľ)** (**siamo andati** al mare)
= andare, venire, arrivare, partire, tornare, entrare, uscire, cadere, giungere, salire, scendere...
- = **slovesá stavu** (Renata **è restata** a casa)
= essere, stare, restare, rimanere, esistere, passare...
- = **slovesá zmeny** (la festa **è finita** a mezzanotte)
= diventare, morire, nascere, invecchiare, iniziare, cominciare, finire, riuscire...
- = **slovesá neosobné** (Luca mi **è sembrato** un po' triste)
= piacere, dispiacere, bastare, parere, succedere, sembrare...

= niektoré **slovesá** možno použiť **s avere aj essere** (verbi transitivi e intransitivi)

Ho corso tutto il giorno.	x	Sono corso alla stazione.
Ho cambiato idea.	x	Il tempo è cambiato .
Ho finito il lavoro.	x	La lezione è finita .

= niektoré slovesá sú nepravidelné (fare = fatto, essere = stato...)

essere (byť)

sono stato/a	siamo stati/e
sei stato/a	siete stati/e
è stato/a	sono stati/e

avere (mať)

ho avuto	abbiamo avuto
hai avuto	avete avuto
ha avuto	hanno avuto

andare (ísť)

sono andato/a	siamo andati/e
sei andato/a	siete andati/e
è andato/a	sono andati/e

fare (robiť)

ho fatto	abbiamo fatto
hai fatto	avete fatto
ha fatto	hanno fatto

obsah

Minulý čas (nedokonalý) Imperfetto

- = **neukončený dej v minulosti, neohraničený časom** (era in casa)
- = **trvanie alebo opakovanie deja** (di solito andavo..., non studiavo molto..., venivo ogni giorno..)
- = **popis stavu alebo situácie** (il tempo era bello, avevo i capelli biondi, sentiva bene)
- = **viac súčasných dejov** (lui scrivevo e cantavo)
- = **po slove „mentre“** (mentre camminavo)
- = **rozprávka** (c'era una volta)
- = **dianie v konkrétnej chvíli v minulosti**, s vyjadrením **stare + gerundium** (**stavo camminando**)
- = **s vyjadrením „stare per“** (**stavo per** entrare... chystal som sa vojsť...)

Verbi regolari (pravidelné)

slovesá na **-are**

parl**avo**   parl**avamo**

slovesá na **-ere**

ripet**evo**   ripet**evamo**

slovesá na **-ire**

cap**ivo**   cap**ivamo**

parlavi	parlavate	ripetevi	ripetevate	capivi	capivate
parlava	parlavano	ripeteva	ripetevano	capiva	capivano

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere	fare	dire	bere
ero	facevo	dicevo	bevevo
eri	facevi	dicevi	bevevi
era	faceva	diceva	beveva
eravamo	facevamo	dicevamo	bevevamo
eravate	facevate	dicevate	bevevate
erano	facevano	dicevano	bevevano

obsah

Passato prossimo o imperfetto con dovere, potere, volere

= použitie passata prossima alebo imperfetta pri pomocnom slovese dovere, potere alebo volere mení zmysel vety („istotu“, či sa to stalo alebo nie)

passato prossimo

= **stalo sa to na 100%**

Ho dovuto studiare... e io ho studiato tre ore.

imperfetto

= **nie je isté, či sa to stalo alebo viem, že sa to nestalo**

Dovevo studiare... ma sono andato a casa.

obsah

Predminulý čas Trapassato prossimo

= **dej v minulosti, ktorý sa stal/bol ukončený pred iným minulým dejom**

= **essere/avere v imperfekte + prídavné minulé významového slovesa**

È accaduto quello che **avevo detto**.

Quando **sono arrivato** alla stazione, il treno **era** già **partito**. (...už „bol odídený“)

obsah

Dávny minulý čas! Passato remoto!

= **používa sa na vyjadrenie dejů, ktorý sa stal vo vzdialenej minulosti a nemá žiadny vzťah k prítomnosti** (napr. ukončené historické udalosti, historické fakty)

= **používa sa najmä v písanom prejave** (v hovorovej reči sa používa väčšinou passato prossimo, len v južnom Taliansku sa niekde používa passato remoto aj v hovorovej reči)

= **v literárnych dielach je dej písaný v passate remote, v priamej reči sa používa passato prossimo**

= **ukončený historický dej je v passate remote a neukončený/časovo neurčený je v imperfette**

Verbi regolari (pravidelné)

slovesá na **-are**

amare

amai	amammo
amasti	amaste
amò	amarono

slovesá na **-ere**

(väčšinou nepravidelné)

credere

credei/-etti	credemmo
credesti	credeste
credé/-ette	credarono/-ettero

slovesá na **-ire**

aprire

aprii	aprimmo
apristi	apriste
apri	aprirono

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere

avere

fui fummo

ebbi

avemmo

fosti **foste**
fu **furono**

avesti **aveste**
ebbe **ebbero**

obsah

Podmieňovací spôsob jednoduchý **Condizionale semplice**

- = **zdvorilostná fráza** (mohli by ste...)
- = **želanie** (chcel by som...)
- = **dávanie rád** (ja by som to urobil...)
- = **nie 100% informácia** (asi, údajne...)

Vorrei studiare la lingua italiana, ma non ho tempo, perchè ho molto lavoro. (Chcel by som...)
Avremmo discutere piú della nostra vita. (Mali by sme...)

Verbi regolari (pravidelné)

slovesá na **-are**

am**erei**   am**eremmo**
am**eresti**   am**ereste**
am**erebbe**   am**erebbero**

slovesá na **-ere**

prend**erei**   prend**eremmo**
prend**eresti**   prend**ereste**
prend**erebbe**   prend**erebbero**

slovesá na **-ire**

apr**irei**   apr**iremmo**
apr**iresti**   apr**ireste**
apr**irebbe**   apr**irebbero**

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere

sar**ei**   sar**emmo**
sar**esti**   sar**este**
sar**ebbe**   sar**ebbero**

avere

av**rei**   av**remmo**
av**resti**   av**reste**
av**rebbe**   av**rebbero**

obsah

Podmieňovací spôsob zložený **Condizionale composto**

- = **nezrealizovaná udalosť z minulosti** (chcel som, ale nedalo sa... nespravil som to...)
- = **nie 100% informácia z minulosti** (asi, údajne... sa stalo)
- = **budúci čas v minulosti** (hovoriť, že ti zavolá...)
- = **avere/essere (v podmieňovacom spôsobe) + prídavné minulé významového slovesa**

Avrei voluto comprare un 'auto nuova, ma non avevo i soldi. (Chcel som... ale...)

AVERE

av**rei** parlato   av**remmo** parlato
av**resti** parlato   av**reste** parlato
av**ebbe** parlato   av**rebbero** parlato

ESSERE

sar**ei** andato/a   sar**emmo** andati/e
sar**esti** andato/a   sar**este** andati/e
sar**ebbe** andato/a   sar**ebbero** andati/e

obsah

Budúci čas jednoduchý **Futuro semplice**

- = **predpoklad, predpoveď, plán** (asi bude..., pôjdem...)
- = **neistá mienka v prítomnosti** (Sarà malato. = Je asi chorý./Bude chorý.)
- = **príkaz alebo rada** (Lo farai subito. = Urobíš to hneď./Budeš to robiť hneď.)
- = slovesá na **-are** menia koncovku „a“ na „e“ (parlare – parlerò)

Verbi regolari (pravidelné)

amare

am**erò**   am**eremo**
am**erai**   am**erete**
am**erà**   am**eranno**

prendere

prend**erò**   prend**eremo**
prend**erai**   prend**erete**
prend**erà**   prend**eranno**

aprire

ap**rirò**   ap**riremo**
ap**rirai**   ap**rirete**
ap**rirà**   ap**riranno**

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere		avere	
sarò	saremo	avrò	avrèmo
sarai	sarete	avrà	avrete
sarà	saranno	avrà	avranno

= niektoré nepravidelné slovesá strácajú samohlásku

sapere:	saprò	andare:	andrò	godere:	godrò
potere:	potrò	vedere:	vedrò		
dovere:	dovrò	vivere:	vivrò		

= niektoré nepravidelné slovesá strácajú spoluhlásku a samohlásku a zdvojujú „r“

rimanere:	rimarrò	venire:	verrò	volere:	vorrrò
-----------	----------------	---------	--------------	---------	---------------

= slovesá na -care a -gare zachovávajú tvrdú výslovnosť a slovesá na -ciare a -giare strácajú „i“

cercare:	cercherò	mangiare:	mangerò
pagare:	pagherò	cominciare:	comincerò

= budúci čas sa dá vyjadriť aj prítomným časom

Ti telefono. = Zavolám ti.

Rimango a casa. = Zostanem doma.

= budúci čas sa dá vyjadriť aj pomocou modálneho slovesa

Maria è già tornata? No, ma **deve** arrivare con il treno delle 18:45.

Marta sa už vrátila? Nie, ale má prísť vlakom o 18:45.

obsah

Budúci čas predchádzajúci (zložený) Futuro anteriore

= **budúci dej, ktorý nastane pred iným budúcim dejom** vyjadreným jednoduchým budúcim časom (po „**quando**“, „**dopo che**“, „**appena**“...)

(Appena sarò arrivato ti chiamerò. – Akonáhle budem prichádzajúci, zavolám ti.)

= **neistá domnienka vzťahujúca sa k minulosti** (asi zmeškali vlak... snád' prišli domov...)

(Giorgio si sarà perso. Non è ancora arrivato.)

= **essere/avere** (v budúcom čase) + **prídavné minulé významového slovesa**

avrò parlato	avrèmo parlato	sarò andato/a	saremo andati/e
avrà parlato	avrete parlato	sarai andato/a	sarete andati/e
avrà parlato	avranno parlato	sarà andato/a	saranno andati/e

obsah

Konjunktív Congiuntivo

= používa sa na vyjadrenie výzvy, prania, pochybnosti, osobnej mienky, neistoty, domnienky, predpokladu, nádeje, očakávania... a **kladie tak do popredia subjektivitu pohľadu**

= používa sa po slovesách vyjadrujúcich **názor a presvedčenie:**

(penso **che**... credo **che**... trovo **che**... ritengo **che**... sono del parere **che**... sono dell'opinione **che**... ho l'impressione **che**... immagino **che**... **mi sembra che**... mi pare **che**... sono convinto **che**... atď.)

= používa sa po slovesách a výrazoch vyjadrujúcich **vôľu, nádej, dovolenie, zákaz:**

(aspetto **che**... chiedo che... domando che... concedo a qc che... consento a qc che... desidero che... esigo che... ordino a qc che... permetto che... preferisco che... prego che... **spero che**... voglio che... atď.)

= používa sa po slovesách a výrazoch vyjadrujúcich **duševné hnutia, pocit:**

(sono contento **che**... sono felice che... sono triste che... sono sorpreso che... no sopporto che... temo che... **ho paura che**... **mi dispiace che**... mi fa piacere che... mi meraviglio che... mi stupisco che... mi preoccupa che... mi vergogno che... atď.)

= používa sa po slovesách vyjadrujúcich **pochybnosť a neistotu:**

(dubito **che**... mi domando se... non sono sicuro che... **non so se**... non capisco come... atď.)
= *pri sono sicuro che (=100% istota) sa používa normálny prítomný čas!*

= používa sa **po neosobných slovesách a výrazoch:**

(bisogna **che**... basta che... può darsi che... non è detto che... è una vergogna che... **peccato che**... è meglio **che**... è giusto che... **è importante che**... è necessario che... atď.)

= používa sa **po niektorých spojkách a spojkových výrazoch:**

(**prima che**... senza che... in modo che... **nonostante/sebbene/benché**... = *hoci*... **purché/a patto che/a condizione che**... = *len ak, pod podmienkou, že*... **affinché/perché**... = *aby*... **a meno che**... = *jedine že by*... atď.)

= **pochybovačný a želací konjunktív:**

(**Che stia** male?... **Che sia** incinta?... **Se avessi** ancora 20 anni!... **Magari potessi** fare un mese di ferie!...)

= **ak sa zhoduje podmet hlavnej a vedľajšej vety, používa sa namiesto väzieb s „che“ + konjunktív väzba v neurčitku** (Temo **di avere** la febbre. – **Obávam sa**, že **mám** horúčku.)

= *pri slovách: forse, probabilmente, secondo me, per me sa používa oznamovací spôsob (nie konjunktív)*

obsah

Prítomný konjunktív! Congiuntivo presente!

= používa sa **pri vyjadrení súčasného subjektívneho pohľadu na súčasný/budúci dej.**

= **1., 2. a 3. osoba j. č. má rovnaký tvar** (je vlastne rovnaký ako tvar zdvorilostného rozkazu)

= **slovesá, ktoré majú nepravidelný tvar zostávajú väčšinou v tomto tvare aj v konjunktíve** (capisco = capisca, faccio = faccia, vado = vada atď.)

Immagino che lui parta domani. - Domnievam sa že odchádza/odíde zajtra.

Verbi regolari (pravidelné)

slovesá na **-are**

amare

ami **iamo**
ami **iate**
ami **ino**

slovesá na **-ere**

vedere

ved**a** ved**iamo**
ved**a** ved**iate**
ved**a** ved**ano**

slovesá na **-ire**

aprire

apr**a** apr**iamo**
apr**a** apr**iate**
apr**a** apr**ano**

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere

sia siamo
sia siate
sia siano

avere

abbia
abbia
abbia

dare

abbiamo
abbiate
abbiano

dare

dia diamo
dia diate
dia diano

stare

stia stiamo
stia stiate
stia stiano

venire

venga veniamo
venga veniate
venga vengano

volere

voglia vogliamo
voglia vogliate
voglia vogliano

potere

possa possiamo
possa possiate
possa possano

dovere

sapere

andare

debba/deva

debba/deva

debba/deva

dobbiamo

dobbiate

debbero/devano

sappia

sappia

sappia

sappiamo

sappiate

sappiano

vada

vada

vada

andiamo

andiate

vadano

obsah

Minulý konjunktív! Congiuntivo passato!

= používa sa **pri vyjadrení súčasného subjektívneho pohľadu na ukončený dej v minulom čase**
= **essere/avere v prítomnom konjunktíve + prídavné minulé významového slovesa**

Pare che Susi sia già partita. – Zdá sa, že Zuzana už odišla.

parlare**abbia** parlato**abbia** parlato**abbia** parlato**abbiamo** parlato**abbiate** parlato**abbiano** parlato**andare****sia** andato/a**sia** andato/a**sia** andato/a**siamo** andati/e**siate** andati/e**siano** andati/e

obsah

Konjunktív imperfekta!!! Congiuntivo imperfetto!!!

= používa sa **pri vyjadrení subjektívneho pohľadu z minulosti na súčasnosť**
= **prekladá sa ako prítomný čas**

Credevo che lei parlasse bene il tedesco. (Veril som, že hovorí dobre nemecky.)

Pensavo che tu non bevessi il vino. (Myslel som, že nepiješ víno.)

Verbi regolari (pravidelné)

slovesá na **-are****amare**am**assi**am**assimo**am**assi**am**aste**am**asse**am**assero**slovesá na **-ere****vedere**ved**essi**ved**essimo**ved**essi**ved**este**ved**esse**ved**essero**slovesá na **-ire****aprire**ap**ri**ssiap**ri**ssimoap**ri**ssiap**ri**steap**ri**sseap**ri**ssero

Verbi irregolari (nepravidelné)

essere**fossi** fossimo

fossi foste

fosse fossero

dare**dessi** dessimo

dessi deste

desse dessero

stare**stessi** stessimo

stessi steste

stesse stessero

obsah

Predminulý konjunktív! Congiuntivo trapassato!

= používa sa **pri vyjadrení subjektívneho pohľadu z minulosti na minulosť**
= **essere/avere v konjunktíve imperfekta + prídavné minulé významového slovesa**

parlare**avessi** parlato

avessi parlato

avessi parlato

avessimo parlato

aveste parlato

avessero parlato

andare**fossi** andato/a

fossi andato/a

fosse andato/a

fossimo andati/e

foste andati/e

fossero andati/e

Pareva che Susi fosse già partita. – Zdalo sa, že Zuzana už prišla.

Porovnanie základných časov Comparazione dei tempi elementari

prítomný čas		budúci čas		minulý čas	
presente		futuro semplice		passato prossimo	
„r“					
essere (byť)					
sono	siamo	sarò	saremo	sono stato/a	siamo stati/e
sei	siete	sarai	sarete	sei stato/a	siete stati/e
è	sono	sarà	saranno	è stato/a	sono stati/e
avere (mať)					
ho	abbiamo	avrò	avremo	ho avuto	abbiamo avuto
hai	avete	avrà	avrete	hai avuto	avete avuto
ha	hanno	avrà	avranno	ha avuto	hanno avuto
volere (chcieť)					
voglio	vogliamo	vorrò	vorremo	ho voluto	abbiamo voluto
vuoi	voLETE	vorrà	vorrete	hai voluto	avete voluto
vuole	vogliono	vorrà	vorranno	ha voluto	hanno voluto
potere (môcť)					
posso	possiamo	potrò	potremo	ho potuto	abbiamo potuto
puoi	potete	potrai	potrete	hai potuto	avete potuto
può	possono	potrà	potranno	ha potuto	hanno potuto
dovere (musieť)					
devo	dobbiamo	dovrò	dovremo	ho dovuto	abbiamo dovuto
devi	dovete	dovrà	dovrete	hai dovuto	avete dovuto
deve	devono	dovrà	dovranno	ha dovuto	hanno dovuto
sapere (vedieť)					
so	sappiamo	saprò	sapremo	ho saputo	abbiamo saputo
sai	sapete	saprai	saprete	hai saputo	avete saputo
sa	sanno	saprà	sapranno	ha saputo	hanno saputo
andare (ísť)					
vado	andiamo	andrò	andremo	sono andato/a	siamo andati/e
vai	andate	andrai	andrete	sei andato/a	siete andati/e
va	vanno	andrà	andranno	è andato/a	sono andati/e
fare (robiť)					
faccio	facciamo	farò	faremo	ho fatto	abbiamo fatto
fai	fate	farai	farete	hai fatto	avete fatto
fa	fanno	farà	faranno	ha fatto	hanno fatto
stare (byť, mať sa)					
sto	stiamo	starò	staremo	sono stato/a	siamo stati/e
stai	state	starai	starete	sei stato/a	siete stati/e
sta	stanno	starà	staranno	è stato/a	sono stati/e

parlare (hovoriť)

parlo	parliamo	parlerò	parleremo	ho parlato	abbiamo parlato
parli	parlate	parlerai	parlerete	hai parlato	avete parlato
parla	parlano	parlerà	parleranno	ha parlato	hanno parlato

vedere (vidieť)

vedo	vediamo	vedrò	vedremo	ho visto	abbiamo visto
vedi	vedete	vedrai	vedrete	hai visto	avete visto
vede	vedono	vedrà	vedranno	ha visto	hanno visto

partire (odísť)

parto	partiamo	partirò	partiremo	sono partito/a	siamo partiti/e
parti	partite	partirai	partirete	sei partito/a	siete partiti/e
parta	partono	partirà	partiranno	è partito	sono partiti/e

capire (rozumieť)

capisco	capiamo	cipirò	capiremo	ho capito	abbiamo capito
capisci	capite	capirai	capirete	hai capito	avete capito
capisce	capiscono	capirà	capiranno	ha capito	hanno capito

obsah

Vyjadrovanie prítomnosti Eloquio di presente

= to, čo sa deje v prítomnosti, sa vyjadruje najčastejšie prítomným indikatívom (presente indicativo)

Il presente indicativo sa používa:

- = začiatok deja
- = čo sa deje v určitom momente
- = pretrvávanie alebo pravidelnosť
- = normy, všeobecné pravdy
- = prerozprávanie deja (filmu, vtipu)

*Ora lo **vedo** benissimo.*

*In questo momento **scrivo** al computer.*

***Vivo** in Italia.*

*L'area del quadrato **si ottiene** moltiplicando lato per lato.*

*A un certo punto il Titanic **comincia** ad affondare...*

Il passato prossimo indicativo sa používa:

- = práve ukončený dej

Ho capito, ho capito...

...non c'è bisogno che continui a spiegarmi questa cosa!

Il futuro semplice indicativo sa používa:

- = ako vyjadrenie osobnej pochybnosti

(neistota, obava, nerozhodnosť, oslabenie významu, možnosť, domnienka, súhlas)

- = pomocou jednoduchého budúceho času

*Lui **sarà** stanco.*

- = fráza so slovesom „dovere“

*Lui **deve** essere stanco.*

- = zoslabenie slova príslovkou

***Forse/probabilmente** lui è stanco.*

Il condizionale semplice sa používa:

- = ešte nezrealizovaná túžba
- = zdvorilé zjemnenie požiadavky
- = pri dávaní rád
- = zdôraznenie tvrdenia
- = dôsledok teoretickej hypotézy
- = referovanie neoverenej informácie

***Andrei** in vacanza. / Tu **faresti** questo per me?*

***Vorrei** un caffè.*

***Dovresti** ripensare a quello che hai fatto.*

*Non **mi comporterai** così al posto tuo!*

*Tu **mangeresti** anche un elefante.*

*Quel ministro **sarebbe** corrotto.*

Il condizionale composto sa používa:

- = neuskutočiteľná túžba

***Avrei guardato** volentieri il film che comincia ora, **ma** la mia tv è rotta, purtroppo.*

L'imperfetto indicativo sa používa:

- = žiadosť s použitím slovesa volere **Volevo dirti una cosa.** (Vorrei dirti una cosa.)
 = hypotetické vyjadrenie v prítomnosti Se **ero** arrabbiato non **stavo** qui a parlare con te!

obsah

Vyjadrovanie minulosti Eloquio di passato

= to, čo sa stalo v minulosti sa vyjadruje viacerými rozličnými spôsobmi

Il passato prossimo sa používa:

= ukončený dej v blízkej minulosti *Mia sorella **è andata** nel bosco.*

= zdôrazňuje „aktualitu“ minulého deja, určitý vzťah k súčasnosti - oproti passato remoto

Il passato remoto sa používa:

= využíva sa najmä v písanom prejave, zvlášť ako čas rozprávania (rozprávky, poviedky...)

= v hovorenej reči sa používa často len na juhu a nepatrne v strede Talianska

= ukončený dej v ďalekej minulosti

*Romeo **si innamorò** di Giulietta.*

= začiatok a koniec deja v minulosti

*Luciano B. **scrise** suo libro dal 1900 al 1904.*

Il presente indicativo (presente storico) sa používa:

= ako historické rozprávanie a jeho zaktuálnenie

*Gesù Cristo **nasce** in Palestina e **vive** sempre nell'area dell'attuale Medio Oriente.*

*Ieri **vado** al ristorante con un'amica e chi **incontro**? Mia mamma.*

Il trapassato prossimo indicativo sa používa:

= dej, ktorý bol ukončený pred iným dejom v minulosti, vyjadreným pomocou passato prossimo, passato remoto, imperfetto alebo presente storico

*Siamo andati in quel ristorante perché ci **avevano detto** che era ottimo.*

= gramaticky provokuje k očakávaniu slovesa v passate

= často sa používa na začiatku rozprávania pre vytvorenie nedočkavosti z „rozuzlenia“

***Aveva mantenuto** il suo segreto per anni, ma un giorno, completamente ubriaco parlò con un poliziotto.*

= dej v rovnakom čase v passate nemusí byť vyjadrený, ak je jasné, že sa niečo stalo alebo sa to dá vytušiť

*Ma tu non **avevi capito** tutto?*

= môže sa použiť aj „absolútnym“ spôsobom v rozprávaní, ktoré predpokladá ukončenie

Cappuccetto Rosso **era uscita** di casa, **aveva attraversato** il bosco ed **era arrivata** a casa della nonna. (...e tutti vissero felici e contenti.)

= ak sa rozprávanie rozvíja v presente storico, je možné namiesto trapasato prossimo použiť passato prossimo

*Nel 1990 un giorno apro un giornale e leggo che mio fratello **è stato** arrestato.*

Il trapassato remoto indicativo sa používa:

- = menej sa používa
- = vyjadruje dej, ktorý sa stal pred iným dejom, ktorý bol vyjadrený v passato remoto
- = predchádza tomu **dopo che, quando, appena, finché...**

*Non alzò gli occhi da quel libro **finché** non **ebbe finito** di leggerlo.*

L' imperfetto indicativo sa používa:

- = opis situácie bez časového ohraničenia
- = opis pocitov
- = opis zvykov
- = opis fyzický alebo psychický
- = opakovanie deja
- = pri rozprávaní sna
- = fantazijné vyjadrenie (hranie sa detí)
- = niečo čo sa mohlo stať, ale nestalo sa
- = nezrealizovaná hypotéza a jej dôsledok
- = v rozhovore nepriame vyjadrenie z minulosti
- = vyjadrenie štýlom „policajného spisu“
- = poetické rozprávanie alebo vzdialené od reality
- = vyjadrenie situácie z úzkym súvisom z jej minulosťou aj budúcnosťou
- = namiesto condizionale composto pre vyjadrenie nasledujúceho deja v krátkom čase

***Era** una bella giornata.*

***Aveva** paura di essere scoperto.*

*La mattina **si svegliava** alle sei.*

***Era** alto, **aveva** gli occhi azzurri.*

***Era** nervoso, **aveva** un brutto carattere.*

*Da giovane **andavo** al cinema tutte le domeniche.*

*Ho fatto un sogno: **andavo** in montagna e **arrivavo** su una vetta.*

*Facciamo che io **ero** un cow boy e tu **eri** un indiano.*

*Per poco **avevo** un incidente.*

*Se mi parlavi **potevo** anche cambiare idea.*

*Ha detto che **lavorava** in una fabbrica.*

*Il sospettato **rientrava** in casa alle 18:45.*

*Il re **nasceva** in una fredda giornata d' inverno.*

*Nel 1998 **era** papa Giovanni Paolo II.*

*Giorni fa mi ha detto che **veniva** (sarebbe venuto).*

Il futuro anteriore indicativo vyjadruje:

- = pochybnosť
- = neistota
- = nerozhodnosť
- = možnosť
- = prijatie faktu z minulosti

*Quando sono arrivato **saranno state** le tre.*

***Avrà capito** quello che gli ho detto?*

***Avrai pure guadagnato** un bel po', ma non ti invidio.*

*Se hai lavorato in quell' ufficio **avrà conosciuto** un sacco di gente.*

***Sarò** pure **stato** arrogante, ma non mi pento di quello che ho detto!*

Il futuro semplice indicativo sa používa:

- = pre vytvorenie rozprávačského efektu
- = kladie sa do času minulosti ako niečo čo sa stalo v tom čase potom

Napoleone nacque in una piccola città.
Proprio lui **diventerà** poi il pardone dell' Europa.

Il condizionale composto sa používa:

- = vyjadrenie minulej túžby (ale aj prítomnej/budúcej) nezrealizovanej alebo neuskutočiteľnej

Sarei andato in vacanza ma non ho potuto.

- = vyjadrenie dôsledku nezrealizovanej hypotézy

Gli **avrei dato** tutto (sem e lo avesse chiesto).

- = oznámenie informácie z nejakého prameňa, ale osobne neoverenej (v novinách atď.)

Quel ministro **sarebbe stato** assassinato dalla mafia.

- = vytvorenie rozprávačského efektu

Napoleone nacque in una piccola città. Proprio lui **sarebbe diventato** poi il pardone dell' Europa.

obsah

Vyjadrovanie budúcnosti Eloquio di futuro

= **to, čo sa stane v budúcnosti sa vyjadruje najčastejšie prítomným časom alebo jednoduchým budúcim časom**

Il presente futuro e il futuro indicativo

- = rozdiel použitia spočíva predovšetkým vo väčšej či menšej miere pravdepodobnosti realizácie

- = **plán, ktorý sa určite zrealizuje** (okrem nepredvídaných okolností) = **il presente**

Fra 10 anni **mi trasferisco** in campagna.

- = **plán/sen, ktorý by sa snád' mohol zrealizovať** = **il futuro**

Fra 10 anni **mi trasferirò** in campagna.

Il futuro anteriore indicativo

- = dej v budúcom čase (po *quando, dopo che...*), ktorý **predchádza d' ďalšiemu deju v budúcom čase**

Uscirò di casa dopo che tu mi avrai telefonato.
Quando avrà concluso i suoi studi partirà per l' Italia.

- = tiež sa môže použiť v „absolútnom“ význame, keď budúca udalosť (aj keď nie je vyjadrená priamo slovesom) je akokoľvek jasná

Alle 9:30 **sarò già arrivato** a casa da parecchio tempo.

Il passato prossimo indicativo

- = charakterizuje ukončený dej

- = dá sa použiť namiesto futuro anteriore (po *quando, dopo che...*), najmä ak je budúci čas vyjadrený prítomným časom

Esco/Uscirò di casa subito dopo che tu mi **hai telefonato**.

Il condizionale

Condizionale semplice vyjadruje momentálnu túžbu, vzhľadom na budúcu realizáciu.

Leggerei volentieri il giornale se tu me lo andassi a comprare.

Il condizionale composto vyjadruje túžbu, ktorá sa ale nebude realizovať v budúcnosti (prítomnosť, minulosti.)

avessi già fatto tu).

Hai già fatto quel lavoro? Grazie, io lo **avrei fatto** domani (se non lo

Ha detto che **sarebbe partito**.

L' imperfetto indicativo

= je často alternatívou (najmä v hovorovej reči) ku condizionale composto

= ako neuskutočiteľná túžba

Lo so che ho detto che **volevo** essere sepolto in mare, ma non ora!

Non si preoccupi, tanto domani **dovevo** buttarlo via, questo vestito!

Se potevo domani **venivo**.

L' imperativo

= imperatív vždy zahŕňa budúci dej

Parla, scrivi, dormi! (tu)

Parli, scriva, dorma! (Lei)

Non parlare, non scrivere, non dormire!

I verbi modali

= vo všetkých spojeniach s modálnymi slovesami je zahrnutý budúci dej

Tu **devi** partire. Ha detto che tu **saresti dovuto** partire.

Le **vuole** mangiare. Ha detto che lei **avrebbe voluto** mangiare.

Noi **possiamo** restare. Ha detto che noi **saremmo potuti** restare.

obsah

Vyjadrovanie pádu v taliančine Casi in italiano

2. pád	vyjadrujeme väčšinou predložkou di	= la lezione di italiano, sono di Zilina	koho/čoho
3. pád	vyjadrujeme väčšinou predložkou a	= telefono a Paolo	komu/čomu
4. pád	predložku nemá	= prendo una birra	koho/čo
6. pád	vyjadrujeme väčšinou predložkou di	= parla di lavoro	o kom/o čom

obsah

Predložky Preposizioni

Preposizioni di luogo (miesta)

a (ad)	= v, do, k, pri, na	= <u>miesto, smerovanie</u> (a scuola, al mare, alle vacanze) = <u>mestá, malé ostrovy</u> (a Capri, a Palermo)
in	= v, do, na	= <u>miesto, smerovanie</u> (in città, in montagna) = <u>krajiny, národnosti, kontinenty, veľké ostrovy</u> (in Italia)
da	= od, z = u, k	= <u>pôvod, vzdialenosť</u> (da dove sei?, scendere dal treno) = <u>miesto, smerovanie - životné podstatné mená</u> (abito da un amico, vado dal medico)
per	= do = cez, po, na	= <u>smerovanie</u> (l' autobus per Milano) = so slovesami partire, passare (parto per Italia) = <u>pohyb cez určité miesto</u> (l' ho incontrato per le scale)

di	= z, od	(sono di Zilina)
su	= na	= <u>poloha, umiestnenie, nachádzanie sa</u> (sono sulla strada)

Preposizioni di tempo (času)

a	= o, na, v, do	(alle sei, al mezzogiorno, a maggio, dalle tre alle quattro)
in	= v	(nel 1980, in estate)
da	= od	= <u>prebiehajúca udalosť od nejakého času</u> (vivo a Zilina da 3 anni... e ancora ci vivo)
da...a...	= od...do...	= <u>presne určené obdobie</u> (Sergio studia da mattina a sera)
per		= <u>časový úsek</u> (rimango in Italia per due mesi)
di	= v, cez, počas	= <u>časové obdobie</u> (di giorno, d' estate)
fa	= pred	= <u>vyjadrenie určitého obdobia v minulosti</u> (sono arrivato alla stazione 10 minuti fa)
tra/fra	= o, v, priebehu	= <u>vyjadrenie určitého obdobia v budúcnosti</u> (il prossimo treno parte fra un'ora)

Altre preposizioni

a	= za, na = na, pre	= <u>pomer</u> (cento alla settimana) = <u>účel</u> (restare a cena) = 3. pád „komu/čomu“ (al mio amico) = <u>spôsob</u> (a piedi, fatto a mano) = <u>pred neurčitkom</u> (cominciare a lavorare)
in	= v, na, do, pre	= <u>spôsob</u> (pagare in contanti, andare in treno, ballare in abito) = <u>materiál</u> (collana in oro) = <u>účel</u> (in tuo onore) = <u>miera</u> (ci siamo stati in quattro)
in alla	= in pizzeria = alla pizzeria „Vulcano“	(<i>často sa používa in ak slovo končí na -ia</i>) (<i>ak je už miesto končiace na -ia určené, dáva sa a</i>)
da	= od, z = na, od = s, za = ako	= <u>príčina</u> (tremare dal freddo) = <u>po neurčitom zámene</u> (qualcosa da bere) = <u>vlastnosť, cena</u> (una ragazza dai capelli biondi, un vestito da un milione) = <u>spôsob</u> (si comporta da un matto) = 7. pád „kým/čím“ (dipinto da un grande artista) = <u>aký, aká, aké je niečo</u> (la macchina da corsa, l'abito da sera) = <u>pred neurčitkom</u> (stanco da morire, abbiamo molto da fare)
per	= pre = z, zo = z, pre = za = na, pre = za = aby	= <u>určenie</u> (questo pacco è per lui) = <u>spôsob</u> (per scherzo) = <u>príčina</u> (per abitudine) = <u>cena, miera</u> (lo vendo per poco) = <u>rozdelenie</u> (due litri per persona) = <u>hodnotenie</u> (prendo te per uno sciocco) = <u>s neurčitkom</u> (l'ho fatto per aiutarti)

di	= z, zo = od, z = o = ako, než, z = z, zo	= <u>z akého materiálu</u> (il tavolo è di legno) = <u>príčina</u> (morire di fame) = <u>téma</u> (parlare di moda) = <u>pri stupňovaní</u> (è meglio di me, è il più bello di tutti) = <u>zmena stavu</u> (di città in città)
		= <u>2. pád „koho/čoho“</u> (la casa di mia madre) = <u>„s kým/čím“</u> (siete contenti di Luigi?) = <u>pred neurčitkom</u> (decidere di fare) = <u>špecifikácia</u> (il professore d ´inglese) = <u>spôsob „ako“</u> (ti abbraccio di cuore = <i>srdečne</i>) = <u>pred príd. menom po neurčitom zámene</u> (qualcosa di carino)
su	= o	= <u>téma</u> (discutere su un tema)

Preposizioni articolate (predložky spojené s členom)

	il	lo	la	i	gli	le	l´
di	del	dello	della	dei	degli	delle	dell´
a	al	allo	alla	ai	agli	alle	all´
da	dal	dallo	dalla	dai	dagli	dalle	dall´
in	nel	nello	nella	nei	negli	nelle	nell´
su	sul	sullo	sulla	sui	sugli	sulle	sull´

obsah

Aký? Come/che/quale?

Come? (Aký/aká/akí/aké?) = **aká kvalita/vlastnosť?**

= je **nemenné** a stojí vždy pred slovesom

Com´ è il vino italiano? Buono.

Come sono? Simpatici.

Che? (Aký/aká/ktorý/ktorá/čo za...?) = **aký druh?**

= je **nemenné** a stojí vždy v spojení s podstatným menom

Che sport ti piace? Il calcio.

Che lingua parli? Italiano.

Quale? (ktorý/ktorá/aký/aká?) = **aký druh?**

= **mení sa podľa čísla**, pred slovesným tvarom è stráca koncové e.

Qual è il vostro hobby? Lo sport. (druh)

x

Com´ è il vostro hobby? Bellissimo. (vlastnosť)

Quali città italiane conosci?

obsah

Ten, pekný Quello, bello

= **menia svoj tvar** ako určitý člen

quel ragazzo

quello studente

quall´ aereo

quella ragazza

quell´ isola

quei ragazzi

quegli studenti

quegli aerei

quelle ragazze

quelle isole

bel ragazzo

bello studente

bell´ aereo

bella ragazza

bell´ isola

bei ragazzi

begli studenti

begli aerei

belle ragazze

belle isole

Veľa, málo, toľko, priveľa Molto, poco, tanto, troppo

= ak sú v spojení s podstatným menom, majú funkciu prídavných mien (zhodujú sa v rode a čísle)

Quant <u>o</u> lavoro?	molto <u>o</u>	poco <u>o</u>	tanto <u>o</u>	tropp <u>o</u>
Quant <u>a</u> frutta?	molta <u>a</u>	poca <u>a</u>	tanta <u>a</u>	tropp <u>a</u>
Quant <u>i</u> libri?	molti <u>i</u>	pochi <u>i</u>	tanti <u>i</u>	troppi <u>i</u>
Quant <u>e</u> riviste?	molte <u>e</u>	poche <u>e</u>	tante <u>e</u>	tropp <u>e</u>

Krátenie vedľajších predmetných viet Abbreviazione delle frasi oggettive e secondarie

= ak je podmet vedľajšej vety predmetom hlavnej vety (rovnaká osoba), krátime vedľajšiu predmetnú vetu

= **di + infinitív**

Ti prego **di tornare** presto a casa.

(prosím teba, aby si sa ty vrátil = 2. osoba)

Gli dico sempre **di non farlo**.

(hovorím jemu, aby to on nerobil = 3. osoba)

Zápor Negazione

= na negáciu používame zápornku **non**

= ak stojí **nessuno**, **nemmeno**, **mai**, **niente**... pred slovesom, nedáva sa už zápornka **non**

Non vedo nessuno.

Nevidím nikoho.

Nessuno lavora.

Niкто nepracuje.

Nemmeno lui lavora.

Ani on nepracuje.

Prianie Augurio

= pred podstatné meno sa pridá prídavné meno dobrý (buono)

Buon giorno.

Dobrý deň (prajem).

Buon compleanno!

Všetko najlepšie k narodeninám!

Buon Natale!

Krásne Vianoce (prajem)!

Buon Pasqua!

Veselú veľkú noc (prajem)!

Buona lezione!

Uži si lekciu/nech sa ti páči lekcia.

Buon concerto!

Uži si koncert/nech ti to vyjde (tvoj koncert).

Vzťažné zámená „che“, „cui“, „chi“, „il quale“ Pronomi relativi

= nemenné zámená „che/cui/chi“ sa používajú na spájanie viet, ktoré majú spoločnú osobu

Mia sorella Silvia arriva domani.
Mia sorella Silvia vive a Milano.
 Mia sorella, **che** vive a Milano, arriva domani.

John è inglese.
 Io lavoro con John.
 John, **con cui** lavoro, è inglese.

= zámeno „che“ sa používa na spájanie priameho podmetu a predmetu bez predložky

La ragazza **che** parla con lui è amica mia.
 Le scarpe **che** porto sono tedesche.

= zámeno „cui“ sa používa na spájanie nepriameho predmetu s predložkou
= vždy po predložke (con, di, a, da, in, su, per, tra, fra)

Il paese **da cui** provengo è piccolissima.
 La ditta **a cui** dobbiamo telefonare si trova in Milano.

= zámeno „cui“ ako privlastňovacie = 2. pád (ktorého, ktorej, ktorých)
= určitý člen + cui

Quella ragazza, **la cui** madre hai incontrato ieri, è una mia amica.

= zámeno „chi“ nahrádza „tutti quelli che“, „la persona che“... (používa sa často v prísloviach)
= sloveso po „chi“ je vždy v 3. osobe j.č.

Non sopporto **chi** parla mentre mangia!
 Di solito **chi** fa una vita sana vive più a lungo.

Chi dorme non piglia pesci.
Chi va piano va sano e va lontano.

= zámeno „il quale“ môže nahradiť zámeno „che“ alebo „cui“
= nie je nemenné, čiže sa musí zhodovať s podstatným menom, ktoré nahrádza
= il quale, la quale, i quali, le quali
= v hovorovej reči sa používa viac „che“ ako „il quale“

Ha visto Marco, **che** mi ha raccontato tutto.
 Ha visto Marco, **il quale** mi ha raccontato tutto.

L'auto **con cui** sono venuto è a nollegio.
 L'auto **con la quale** sono venuto è a nollegio.

I vicini, **con cui** avevo davvero un bel rapporto, hanno traslocato.
 I vicini, **con i quali** avevo davvero un bel rapporto, hanno traslocato.

Zámená Pronomi

Pronomi riflessivi (zvrtné) = sa, si

mi	ci
ti	vi
si	si

Pronomi diretti (priame) = 4. pád (koho, čo)

mi	mňa, ma	ci	nás
ti	teba, ťa	vi	vás
lo	jeho, ho, to	li	ich (mužské)
la	ju	le	ich (ženské)
La	Vás		

Pronomi diretti (priame) con participio passato (s príchastím minulým)

= v 1. a 2. osobe sa môže a nemusí zhodovať koncovka slovesa so zámenom
 = v 3. osobe sa musí zhodovať koncovka slovesa so zámenom

mi	mi ho lavato/a	ci	ci ha visto/i
ti	ti ho amato/a	vi	vi ha visto/i
lo	l'ho letto	li	li ho letti
la	l'ho letta	le	le ho lette

Pronomi indiretti (nepriame) = 3. pád (komu, čomu)

mi	mne, mi	ci	nám	(a me	a noi)
ti	tebe, ti	vi	vám	(a te	a voi)
gli	jemu, mu	gli	im (mužské)	(a lui/lei/Lei	a loro)
le	jej	gli	im (ženské)		
Le	Vám				

Gli devi telefonare. / Devi telefonar**gli**. (= dve možnosti pri zložených slovesách)

Pronomi indiretti con pronomi diretti = pronomi combinati

mi	+	lo, la, li, le	= me lo, me la, me li, me le
ti	+	lo, la, li, le	= te lo, te la, te li, te le
gli/le	+	lo, la, li, le	= glielo, gliela, glieli, gliele
ci	+	lo, la, li, le	= ce lo, ce la, ce li, ce le
vi	+	lo, la, li, le	= ve lo, ve la, ve li, ve le
gli	+	lo, la, li, le	= glielo, gliela, glieli, gliele

Te la posso dare. / Posso dar**te la**. (= dve možnosti pri zložených slovesách)

Me lo dai?	Dám mi to?	Ce le comprate?	Kúpíte nám ich?
Te lo do.	Dám ti to.	Gliela scriverò.	Napíšem jej.
Glielo dico.	Poviem mu to.		

Pronomi riflessivi con pronomi diretti = pronomi combinati

mi	+	lo, la, li, le	= me lo, me la, me li, me le
ti	+	lo, la, li, le	= te lo, te la, te li, te le
si	+	lo, la, li, le	= se lo, se la, se li, se le
ci	+	lo, la, li, le	= ce lo, ce la, ce li, ce le
vi	+	lo, la, li, le	= ve lo, ve la, ve li, ve le
si	+	lo, la, li, le	= se lo, se la, se li, se le

Se lo compra.   Kúpi sa to.
 Ce lo compriamo.   Kúpime si to.

Častica „ci“ Particella „ci“

- = používa sa **pri predložkách a, su, in, con** (nahrádza ich)
- = dáva sa vždy pred sloveso (pri zložených slovesách na koniec významového slovesa)

Particella „ci“ con significato locativo (s významom miesta)

Vai **al** cinema? Sì, **ci** vado. Io voglio andarci.

C'è una famosa università.

Ci sono molti studenti.

A Torino **c'**è un' università.

A Torino **ci sono** molte macchine.

Ci sono molti studenti a Pisa?

Quanti stranieri **ci sono** a Capri?

= *príslovka miesta „ci“ stojí vždy pred slovesom*

Particella locativa (častica miesta) „ci = tam“ con i pronomi diretti (s priamymi zámenami)

mi + ci = **mi ci**

ci + ci = **ci**

ti + ci = **ti ci**

vi + ci = **vi ci**

ci + lo = **ce lo**

ci + li = **ce li**

ci + la = **ce la**

ci + le = **ce le**

Chi **ti** porta **a** casa? **Mi ci** porta mio padre.

Non sopporto **i** gatti **sul** letto, invece **ce li** trovo sempre.

Noi dobbiamo andare **alla** stazione. Chi **ci** porta? („ci“ sa tu nedáva dvakrát!)

Per sostituire una parola introdotta dalla preposizione a, su, in, con (nahradenie slov s predložkami)

Tu credi **all'**oroscopo? Io non **ci** credo.

Mi piacciono le corse **dei** cavalli ma non **ci** scommetto mai.

Tu credi **in** Dio? No, non **ci** credo.

Sei uscito **con** Rita ieri? No, **ci** esco stasera.

Nella risposta ad una domanda con il verbo „avere“ (odpoveď na otázku s avere, v hovorovej reči)

Scusi signore, **ha** il **passaporto**? Sì, **ce** l'ho.

Hai un po' di soldi? No, non **ce** li ho.

Častica „ne“ Particella „ne“

- = používa sa **pri predložkách di, da**

= pre vyjadrenie množstva, počtu... (z nich, z nej, z toho, o nich...)

Vuoi ancora della torta? Grazie, ne prendo ancora un po'.	(= z nej)
Quanti panini vuoi? Ne voglio due.	(= z nich)
<u>Lo sport</u> non mi interessa, quindi non ne parlo mai.	(= o ňom)
È entrata <u>al bar</u> e ne è uscita subito dopo.	(= z neho)
Parlate del programma di ieri? Ne parliamo da stamattina.	(= o ňom/o tom)
Non sono capaci di farlo. No ne sono capaci.	(= toho)
Siete contenti di Luigi? Ne siamo contenti.	(= s ním)
Ecco <u>un romanzo interessante</u> . Non ne conosco l'autore.	(= jeho)
<u>Marco</u> ha vinto dieci milioni. Che ne dici?	(= naňho/na to)

So slovom **tutto/a/i/e** sa nepoužíva častica **ne** ale priame zámená **lo/la/li/le**:
 Quanti panini vuoi? **Li** voglio **tutti**. (**Ne** voglio due.)

= častica „ne“ sa môže pripájať k neurčitku

Non vuole parlar**ne** più. (Nechce o tom už hovoriť.)
 Non deve saper**ne** nulla. (Nesmie o tom nič vedieť.)

Častica „ci“ s časticou „ne“

= ci + ne = ce ne

Quanti libri hai messo nella borsa? **Ce ne** ho messi tre. (tu + ich/z nich)

Častica „ne“ s nepriamymi a zvratnými zámenami

mi + ne = me ne	mi + ne = me ne
ti + ne = te ne	ti + ne = te ne
gli/le + ne = gliene	si + ne = se ne
ci + ne = ce ne	ci + vi = ce ne
vi + ne = ve ne	vi + ne = ve ne
gli + ne = gliene	si + ne = se ne

obsah

Sloveso „andarsene“ a „farcela“ Verbo „andarsene“ e „farcela“

Andarsene = odísť, stratiť sa, zomrieť

me ne vado	odchádzam	ce ne andiamo	odchádzame
te ne vai	odchádzaš	ve ne andate	odchádzate
se ne va	odchádza	se ne vanno	odchádzajú

Perché **te ne vai**? **Me ne vado** perché...
 Perché devi **andartene**? Devo **andartene** perché...

Passato prossimo = **me ne sono andato/a**

Farcela = zvládnuť to, dokázať to

ce la faccio zvládnem to **ce la facciamo** zvládneme to

ce la fai
ce la fa

zvládneš to
zvládne to

ce la fate
ce la fanno

zvládnete to
zvládnú to

obsah

Porovnávanie (komparatív = 2. stupeň) Comparativo

Porovnávanie podstatných mien a osobných zámen

= **più... di, meno... di**

Il treno è **meno** veloce **dell'** aereo.

Tu sei **più** bella **di** lei.

Porovnávanie podstatných mien a osobných zámen s predložkou

= **più... che, meno... che**

Anna è **più** gentile con me **che** con te.

Tengo **più** al mio cane **che** a mia moglie.

Porovnávanie prídavných mien, sloviac, prísloviac, množstva

= **più... che, meno... che**

Quell' uomo è **più** largo **che** alto.

Leggere è **più** interessante **che** guardare la TV.

Sarai **più** comodo là **che** qua.

In Italia ci sono **meno** uomini **che** donne.

obsah

Superlatív relatívny (3. stupeň) Superlativo relativo

= **určitý člen + più/meno + di/fra**

La Sicilia è la regione più grande d' Italia.

obsah

Superlatív absolútny Superlativo assoluto

= **koncovka -issimo na prídavnom mene**

In estate in Sicilia fa caldissimo.

= **zdvojenie prídavného mena**

Questa casa è piccola piccola.

= **s použitím tutto/a/i/e**

Ieri Maria era tutta contenta.

= s predložkami **stra-, super-, arci-, iper-...**

Voglio un uomo straricco e superdotato!

obsah

Nepravidelné stupňovanie Comparazione irregolare

(pravidelné = buono / **più** buono / **il più** buono / **buonissimo**)

1. stupeň	2. stupeň	3. stupeň	absolútny superlatív
buono	migliore	il migliore	ottimo
cattivo/brutto	peggiore	il peggiore	pessimo
grande	maggiore	il maggiore	massimo
piccolo	minore	il minore	minimo
alto	superiore	il superiore	supremo
basso	inferiore	l' inferiore	infimo

obsah

Základné číslovky, počítanie Numerali cardinali, conto

= **čísllovky sú v taliančine nemenné, okrem jeden/jedna** (tá sa zhoduje s tvarom neurčitého člena = un signore, una ragazza)

= k číslovkám sa počítaný predmet pripája bez predložky = tre fratelli, otto ragazze

0	zero	11	undici	21	ventuno	40	quaranta
1	uno/una	12	dodici	22	ventidue	50	cinquanta
2	due	13	treddici	23	ventitre	60	sessanta
3	tre	14	quattordici	24	ventiquattro	70	settanta
4	quattro	15	quindici	25	venticinque	80	ottanta
5	cinque	16	sedici	26	ventisei	90	novanta
6	sei	17	diciassette	27	ventisette	100	cento
7	sette	18	diciotto	28	ventotto	101	centouno/cento e uno
8	otto	19	diciannove	29	ventinove	500	cinquecento
9	nove	20	venti	30	trenta	923	novecentoventitré

1000 mille   1500 millecinquecento   2000 duemila   2500 duemilacinquecento

1000000   un milione   1000000000   un miliardo
2000000   due milioni   2000000000   due miliardi

cento euro   un milione di euro   un miliardo di euro

Quanto fa?

Koľko to je?

addizione	sčítavanie	(plus = più)	3+3=6	tre più tre fa sei
sottrazione	odčítavanie	(mínus = meno)	6-3=3	sei meno tre fa tre
moltiplicazione	násobenie	(krát = per)	3x3=9	tre per tre fa nove
divisione	delenie	(delené = diviso)	6:2=3	sei diviso (per) due fa tre

obsah

Radové číslovky

Numerali ordinali

1°	il primo	11°	l'undicesimo	21°	il ventunesimo
2°	il secondo	12°	il dodicesimo	22°	il ventiduesimo
3°	il terzo	13°	il tredicesimo	23°	il ventitreesimo
4°	il quarto	14°	il quattordicesimo	24°	il ventiquattresimo
5°	il quinto	15°	il quindicesimo	25°	il venticinquesimo
6°	il sesto	16°	il sedicesimo	26°	il ventise(i)esimo
7°	il settimo	17°	il diciassettesimo	27°	il ventisettesimo
8°	l'ottavo	18°	il diciottesimo	28°	il ventottesimo
9°	il nono	19°	il diciannovesimo	29°	il ventinovesimo
10°	il decimo	20°	il ventesimo	30°	il trentesimo

(v ženskom rode 1^a = la prima, 2^a = la seconda...)

= radové číslovky v spojení s podstatným menom majú člen a menia sa v rode i čísle (la terza casa, i primi giorni, le prime letture)

obsah

Zlomky, percentá, desatinné čísla Frazioni, percentuali, numerali decimali

= zlomky sa tvoria z radových čísloviek (okrem 1/2)

1/2	un mezzo (una metà)	1/7	un settimo
1/3	un terzo	1/8	un ottavo
1/4	un quarto	1/9	un nono
1/5	un quinto	1/10	un decimo
1/6	un sesto	1/100	un centesimo

un quarto d'ora	štvrt' hodiny
un terzo degli abitanti	tretina obyvateľov
tre quarti delle case	tri štvrtiny domov

= percentá sú vždy s určitým členom **il/l'**

Qual è **la percentuale** dei giovani nella popolazione?
Il 60 per cento degli studenti parla inglese.
 L'aumento **dall'80 al 100 per cento**.
Il 30% delle donne lavora.
 30 donne su 100 lavorano.

Koľko percent obyvateľstva tvoria mladí?
 60% študentov hovorí anglicky.
 Zvýšenie z 80 na 100%.
 30% žien pracuje.
 30 zo 100 žien pracuje.

= desatinná čiarka sa povie **virgola**

10,8 dieci virgola otto
1,58 uno virgola cinquantotto

obsah

Váha, miera, objem Peso, misura, capacità

Quanto pesa?

Koľko to váži?

g = **grammo**
 kg = **chilo(grammo)**

t = **tonnellata**
 dkg (dekagram) = **un etto** (due etti)

Quanto misura? Koľko to meria?

mm = **millimetro**
cm = **centimetro**

m = **metro**
km = **chilometro**

km² = **chilometro quadrato**
m³ = **metro cubo**

Quant 'è luogo? Aké je to dlhé?
Quant 'è largo? Aké je to široké?
Quant 'è alto? Aké je to vysoké?

Quanti chilometri ci sono da qui a Roma?

Koľko kilometrov je to odtiaľto do Ríma?

Quant 'è la capacità?

l = **litro**   polliter = **mezzo litro**   dcl = **decilitro**

obsah

Hodiny Ore

= pri vyjadrovaní hodín sa dáva **pred číslicu určitý člen**
= v bežnej reči sa používa **un quarto** – štvrt', **mezzo/mezza** – pol, **tre quarti** – trištvrt'e
= minúty sa pripočítavajú, za polovicou sa môžu aj odpočítavať pomocou **meno**
= v úradnom hlásení (na stanici, v rádiu...) sa používajú len minúty, ktoré sa pripočítavajú

l'ora (f.) = hodina   **la mezz'ora** = polhodina   **il minuto** = minúta   **il secondo** = sekunda

Che ore sono?

Koľko je hodín?

È l'una (ora).
Sono le due (ore).
Sono le tre un quarto.
Sono le tre e mezzo/mezza.
Sono le tre e trentacinque.
Sono le quattro meno venticinque.

Je jedna hodina.
Sú dve hodiny.
Je štvrt' na štyri.
Je pol štvrtej.
Je pol tretej aj päť minút./Je 3:35.
Je pol tretej aj päť minút./Je 3:35.

Sono le (ore) diciannove e trenta (minuti).
Il treno arriva alle venti e quarantacinque.

Je devätnásť hodín a tridsať minút./Je pol ôsmej večer.
Vlak príde o 20:45.

obsah

Dátum, mesiace, dni v týždni Data, mesi, giorni della settimana

= pre vyjadrenie dátumu sa používajú **základné číslovky** s výnimkou prvého dňa v mesiaci
= pred číslovku sa dáva **určitý člen**

Quanti ne abbiamo oggi?
Oggi è **il** tre aprile.

Koľkého je dnes?
Dnes je tretieho apríla.

È nato **il** 21 (ventuno) maggio.
È nata **il** primo (1°) febbraio.
È nata **il** due marzo.

Narodil sa 21. mája.
Narodila sa prvého februára.
Narodila sa druhého marca.

I dodici mesi dell'anno:

gennaio   január

luglio   júl

febbraio	február	agosto	august
marzo	marec	settembre	september
aprile	apríl	ottobre	október
maggio	máj	novembre	november
giugno	jún	dicembre	december

= názvy dní sa používajú **väčšinou bez člena** (*Lunedì vado in Italia = tento pondelok*)

= ak stojí u mena dňa určitý člen, znamená to opakovanie deja (*Il lunedì vado a Praga = každý pondelok*)

I sette giorni della settimana:

lunedì	pondelok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok
martedì	utorok

lunedì = v pondelok

il lunedì = v pondelok (každý pondelok)

di lunedì = v pondelok (každý pondelok)

il decennio	desaťročie
il secolo	storočie